

Dosarul nr. 2ra-596/22
2-20093867-01-2ra-22042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A.Sandu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, V. Cotorobai, M. Anton)

ÎNCHEIERE

22 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Evghenia Cojuhari,
reprezentată de avocatul Alexei Croitor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Evghenia Cojuhari
împotriva Nataliei Cojuhari și lui Octavian Bolohan cu privire la repararea
prejudiciului material și moral în urma violenței domestice,
împotriva deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 05 august 2020, Evghenia Cojuhari a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Nataliei Cojuhari și lui Octavian Bolohan, solicitând încasarea, în mod
solidar, a sumei de 665,28 de lei pentru consumul energiei electrice și a sumei de
3332,10 lei pentru serviciile de apă și canalizare, în total suma de 3997,38 de lei, a
prejudiciului moral suportat în urma violenței în mărime de 10000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, în perioada anilor 2017-2020 a
fost agresată fizic și verbal de către nora sa, Natalia Cojuhari și concubinul acesteia,
Octavian Bolohan, care locuiesc în același imobil, ce-i aparține.

Totodată, a menționat că, ultima agresare s-a produs în data de 02-03 aprilie
2020, rezultatul căreia a fost internată în spital.

În data de 05 iunie 2020 a fost eliberată ordonanța de protecție în baza Legii
nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, prin care
pârâții au fost recunoscuți agresori și au fost obligați să părăsească locuința.

Reclamanta a precizat că, în perioada anilor 2017- 2020 s-au acumulat datoriile
la consumul de energie electrică, suma de 665,28 de lei și pentru serviciile de apă și
canalizare, suma de 3332,10 lei, în total suma de 3997,38 de lei.

Prin hotărârea din 08 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,
s-a încasat, în mod solidar, de la Natalia Cojuhari și Octavian Bolohan în beneficiul
Evgheniei Cojuhari prejudiciul moral rezultat din violența domestică în mărime de
3000 de lei; s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea Evgheniei Cojuhari împotriva
Nataliei Cojuhari și lui Octavian Bolohan cu privire la încasarea sumei de 665,28 de
lei pentru consumul energiei electrice și sumei de 3332,10 lei pentru serviciile de

apă și canalizare; s-a încasat, în mod solidar, de la Natalia Cojuhari și Octavian Bolohan în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 150 de lei.

Prin decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Evghenia Cojuhari, reprezentată de avocatul Alexei Croitor și s-a menținut hotărârea din 08 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel redând conținutul prevederilor art. 10 alin.(1), (2), art. 11 alin.(1), (2), art.13 alin.(1), (2), (3), art.14 alin.(1), (2), art.15 alin.(1), art.16 alin.(1), (2), art. 776 alin.(1), art. 1998 Cod civil, art. 11 alin.(4) al Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45 din 01 martie 2007, a menționat că, prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Astfel, legiuitorul statuează că, răspunderea delictuală civilă survine în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite.

Răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate.

De aceea, răspunderea pentru dauna cauzată persoanei umane poate avea numai caracter delictual, independent de faptul se afla sau nu persoana vătămată în raporturi contractuale cu delincventul. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale.

Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic.

Astfel, pentru răspunderea delictuală este obligatorie existența unui delict, care include în sine elementele obligatorii și anume: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

În aceiași ordine de idei, este necesar de identificat că fapta ilicită este fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei. Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective.

În dependență de posibilitatea evaluării, se distinge prejudiciu moral și patrimonial.

În actuala reglementare legală prejudiciu moral se compensează numai în cazurile prevăzute de lege.

Prejudiciul patrimonial poate apărea sub forma prejudiciului efectiv și a venitului ratat prevederile art.19 alin.(6) Cod civil.

De asemenea, pentru antrenarea răspunderii delictuale, este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Raportul causal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecință directă a faptei ilicite.

Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăția autorului faptei ilicite.

Conform art.19 Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

Pierderea șansei se repară doar dacă ea constă în dispariția actuală și certă a unei eventualități favorabile. Mărimea acestui prejudiciu corespunde șansei pierdute și nu poate fi egală cu avantajul care ar fi rezultat din șansă dacă ea se materializa.

Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, instanța de apel a considerat că, concluzia instanței de fond este una corectă.

Astfel, în contextul celor enunțate, este cert faptul comiterii faptei ilicite de către intimații Cojuhari Natalia și Bolohan Octavian către apelanta Cojuhari Evghenia, cât și vinovăția acestora în raport cu drepturile nepatrimoniale, circumstanțe confirmate prin ordonanța nr.2o/pr-116/20 din 05.06.2020, emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin care intimații Cojuhari Natalia și Bolohan Octavian au fost recunoscuți agresori în raport cu victima Cojuhari Evghenia prin afectarea ultimei a integrității psihice și fizice.

Citând prevederile art. 2036 alin.(1), art.2037 alin.(1),(2) Cod civil, instanța de apel a relevat că, fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze quantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților.

Quantumul compensației depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării. Instanța de judecată, la stabilirea quantumului prejudiciului moral, ia în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul.

Totodată, la determinarea quantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că, despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Instanța de apel a considerat că, instanța de fond temeinic și legal a încasat, în mod solidar, de la Cojuhari Natalia și Bolohan Octavian în beneficiul lui Cojuhari Evghenia suma de 3000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, suma care este rezonabilă, proporțională în raport cu criteriile stabilite la caz și corespunde circumstanțelor cauzei. Or, quantumul prejudiciului moral pretins de către Cojuhari Evghenia în mărime de 10000 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Prin urmare, argumentele invocate de către reprezentantul părții apelante, avocatul Croitoru Alexei, în acest sens, nu au fost reținute ca întemeiate.

Subsecvent, instanța de apel a conchis că, pretențiile formulate de reclamanta/apelanta Cojuhari Evghenia privind încasarea, în mod solidar, de la Cojuhari Natalia și Bolohan Octavian a sumei de 665,28 lei pentru consumul energiei electrice și a sumei de 3332,10 lei pentru serviciul de apă și canalizare, sunt nefondate, în condițiile în care fiind constată vinovăția acestora prin ordonanța de protecție din 05.06.2020, însă celelalte componente ale delictului nu au fost stabilite, instanța de apel le-a calificat ca fiind neîntemeiate și neprobate, or, contrar sarcinii pozitive de probațiune instituite de art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, la materialele cauzei nefiind anexate probe ce ar dovedea faptul cauzării prejudiciului material.

În acest context, instanța de apel a reținut că, în privința cerințelor respective sunt aplicabile dispozițiile art.1998 alin.(1) Cod civil, citate supra, astfel încât, din considerentele enunțate, apelanta are, conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, obligația de a dovedi întrunirea elementelor constitutive ale răspunderii delictuale civile în privința intimaților Cojuhari Natalia și Bolohan Octavian ce ar genera obligația de reparare a prejudiciului material pretins, sarcină neîndeplinită de apelanta, deși, pretinde suportarea prejudiciului.

În acest context, instanța de apel a indicat că, prin prisma art.1998 Cod civil, apelanta nu este îndreptățită să pretindă încasarea din contul intimaților a prejudiciului, deoarece în privința intimaților nu se întrunesc cumulativ elementele răspunderii delictual civile, după cum s-a indicat supra, motiv pentru care respinge argumentele apelantei ca fiind neîntemeiate și admite argumentele instanței de fond cu privire la respingerea a acestui capăt de cerere a reclamantei.

Respectiv, instanța de apel a conchis respingerea ca fiind neîntemeiate argumentele apelantei Cojuhari Evghenia, aceasta nefiind îndreptățită să pretindă încasarea prejudiciului material prin încasarea în mod solidar de la Cojuhari Natalia și Bolohan Octavian a sumei de 665,28 lei pentru consumul energiei electrice și a sumei de 3332,10 lei pentru serviciul de apă și canalizare, nefăcând dovada existenței acestuia.

La 25 martie 2022, Evghenia Cojuhari, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată cu încasarea de la intimați a sumelor de 665,28 de lei și de 3332,10 lei pentru serviciile comunale și a prejudiciului moral în mărime de 10000 de lei.

În motivarea recursului s-a invocat că, temei de declararea a recursului prevăzut la art.432 Cod de procedură civilă, este încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material și a normelor de drept procedural și anume: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului. (4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, a menționat că, instanțele nu au examinat cu atenție circumstanțele invocate și anume că pretențiile rezultă din prejudiciul cauzat în urma acțiunilor de violență și samavolnicie a intimaților, constatate prin ordonanța de protecție din 05 iunie 2020, emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în privința pârâților, prin care s-a stabilit faptul agresiunii de către pârâți. În perioada agresiunii, a fost nevoită să părăsească domiciliul, pârâții au locuit la domiciliul său și au creat datorii la servicii comunale în sumă de 3997, 38 de lei.

Recurenta a indicat că, prejudiciul moral evaluat la suma de 10000 de lei este întemeiat pe suferințe fizice și psihice la care a fost supusă, fapt stabilit prin încheierea din 05 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În context a fost redat conținutul prevederilor art.2023, art. 2028, art. 2036, art. 2037 Cod civil.

Recurenta a opinat că, hotărârile contestate sunt nemotivate, contrar prevederilor art. 239 Cod de procedură civilă. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 Cod de procedură civilă, iar în conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Astfel, prevederile legale în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform practicii CtEDO, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

De asemenea, au fost menționate recomandările din avizul nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) privind calitatea hotărârilor judecătorești. La fel, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judiciar, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 22 aprilie 2022 (f.d.122) a fost expediată în adresa intimaților. Din adresa intimaților, corespondența a fost restituită instanței cu mențiunea „nereclamat” (f.d.124-125).

Referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 09 decembrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 25 martie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel către avocatul recurente, Alexei Croitor la data de 10 martie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.105). Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Evghenia Cojuhari, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Evghenia Cojuhari, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod

flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Evghenia Cojuhari, reprezentată de avocatul Alexei Croitor.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Evghenia Cojuhari, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, împotriva deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat